

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Päätöksentekoilmapiiri kunnissa 2020

2.12.2020

Siv Sandberg, Åbo Akademi

Siv.sandberg@abo.fi @SivSandberg1

Lisätietoja Kuntapäätäjätutkimuksesta: www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus2020

Yleisiä havaintoja tuloksista

- Kuntapäätäjien arviot päätöksentekoilmapiiristä ovat pysyneet suhteellisen vakaina 25 vuoden aikana.
- Arviot ilmapiiristä sekä puolueiden välillä että puolueiden sisällä ovat parantuneet jonkin verran. Myös arviot kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välisestä ilmapiiristä ovat parantuneet jonkin verran vuodesta 2017 ja selkeästi vuodesta 2015.
- Luottamushenkilöiden arviot ilmapiiristä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä ovat heikentyneet jonkin verran vuodesta 2017, mutta ovat aavistuksen verran paremmat kuin vuonna 2015.
(v. 2015 vastaajista 54 %, v. 2017 61 % ja 2020: 55 % pitää ilmapiiriä yhteistyöhakuisena).
- **Havaintoja tutkimuskunnista ja niissä tapahtuneista ilmapiirimuutoksista:**
 - 42 tutkimuskunnasta 33 oli mukana vastaavassa tutkimuksessa vuonna 2017.
 - Vuoden 2017 tutkimukseen verrattuna ilmapiiriarviot paranivat jonkin verran 13 kunnassa, huononivat jonkin verran 14 kunnassa ja pysyivät täysin ennallaan 6 kunnassa.
 - Isot muutokset parempaan tai huonompaan suuntaan ovat yleensä jäljitettävissä johonkin julkisuutta herättäneeseen tapahtumaan tai prosessiin kunnassa. (Esim. aloite kunnanjohtajan tai kunnanhallituksen erottamiseksi).
 - Tällaiset muutokset näyttävät heijastuvan hieman vahvemmin pienten kuntien päättäjien arvioihin. Toisin sanoen, vaihtelut tällaisen tapahtuman johdosta ovat rajumpia kuin isoissa kunnissa.

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Ilmapiiriarviot vaihtelevat yksittäisten kuntien ja kuntakokoluokkien välillä

- **Päätäjätutkimuksen ilmapiiriarviot heijastavat hyvin reaali maailman tapahtumia.** Esimerkiksi tuoreet aloitteet kunnanjohtajan tai kunnanhallituksen erottamiseksi näkyvät päättäjien arvioissa (mm. Kemiönsaari, Hattula).
- Kuntakokoluokkavertailussa 50 001 - 100 000 asukkaan kuntien päättäjät arvioivat poliittisen päätöksentekoilmapiirin keskimääräistä ristiriitaisemmaksi.
 - Tulokset ovat linjassa vuosien 2015 ja 2017 päättäjäkysymysten kanssa.
 - Ryhmään kuuluvat monikuntaliitoksen läpikäyneet Hämeenlinna, Lappeenranta, Mikkeli ja Salo.
- Alle 10 000 asukkaan kuntakokoluokissa vaihtelut yksittäisten kuntien välillä ovat suuria. Ko. kokoluokissa annetaan sekä erittäin hyviä että erittäin huonoja ilmapiiriarvioita.

Henkilöominaisuudet eivät selitä vaihteluja ilmapiiriarvioissa

Vaihtelut ilmapiiriarvioissa johtuvat enemmän kuntaominaisuuksista kuin vastaajien ominaisuuksista.

- Analyysissä **ei** löydetty merkittäviä vaihteluja
 - ✓ Naisten ja miesten välillä
 - ✓ Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä
 - ✓ Luottamushenkilöiden aseman ja kokemuksen perusteella

Puoluekannan mukainen ilmapiiriarvioiden tarkastelu:

- Keskustan luottamushenkilöt arvioivat ilmapiirin keskimääräistä yhteistyöhakuisemmaksi
- Vihreiden, vasemmistoliiton ja paikallisten ryhmien ilmapiiriarviot ovat jonkin verran keskimääräistä kielteisempiä
- *On kuitenkin tärkeää huomata, että puolueet ovat eri tavoin edustettuina erikokoisissa kunnissa.*

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Avoimuus ja hyvä tiedonkulku vaikuttavat myönteisesti ilmapiiriarvioihin

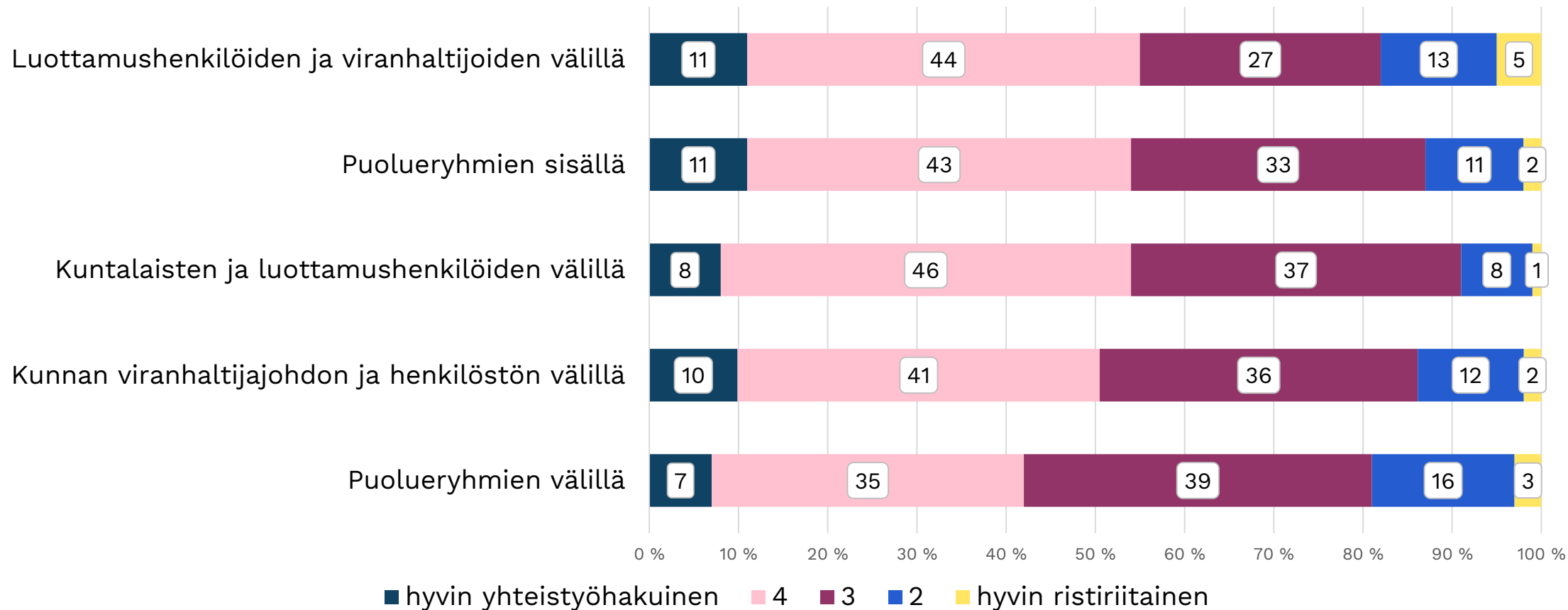
- Päätäjien ilmapiiriarviot ovat kyselytulosten perusteella yhteydessä kunnan toimintatapoihin.
- Erityisesti valmistelun ja päätöksenteon avoimuus sekä hyvä tiedonkulku viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä näyttävät vaikuttavan myönteisesti päätäjien ilmapiiriarvioihin.

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Ilmapiiriarvioit yleensä ja kunnan asukasluvun mukaan

Lisätietoja: www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus2020

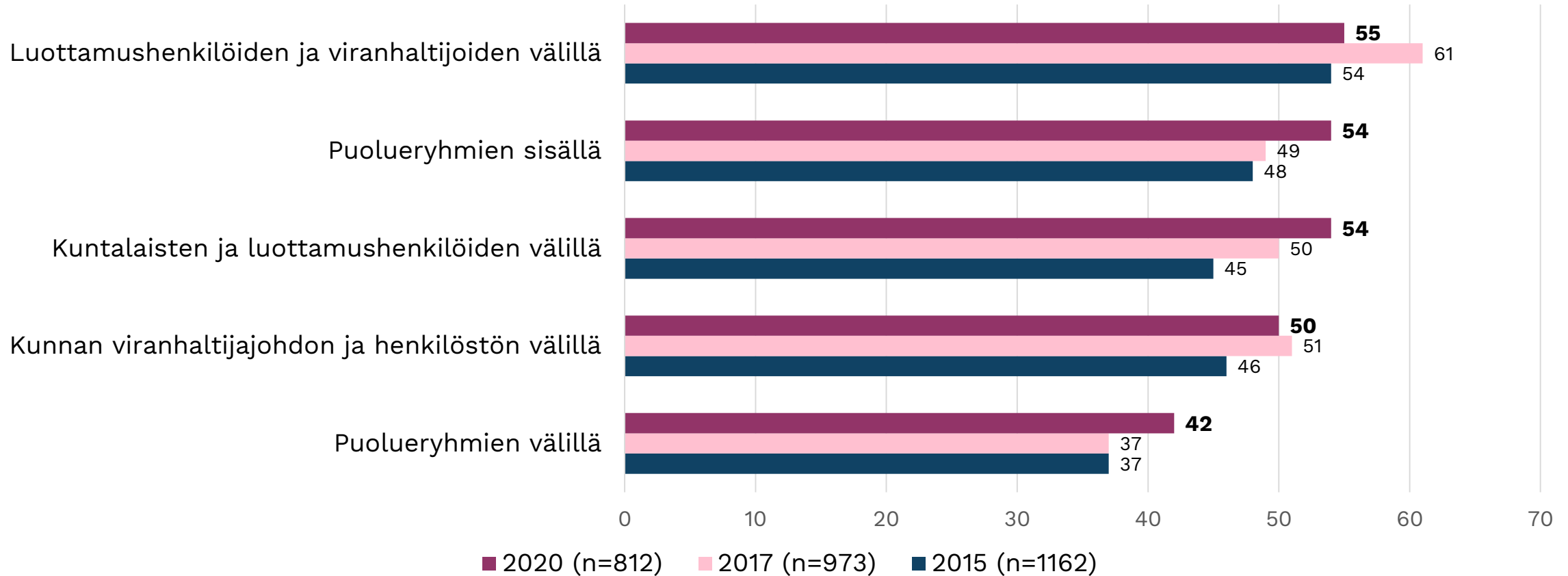
Kuntapäätäjätutkimus 2020:
Vastausjakaumat kysymyksestä
”Miten arvioit ilmapiiriä eri puolten välillä kuntasi asioiden
hoidossa?” Yhteistyöhakuisten (4+5) osuuksien mukainen suuruusjärjestys. %, n=812)

Kuntapäätäjätutkimukset 2015, 2017 ja 2020: Vastaukset kysymykseen

”Miten arvioit ilmapiiriä eri puolten välillä kuntasi asioiden hoidossa?”

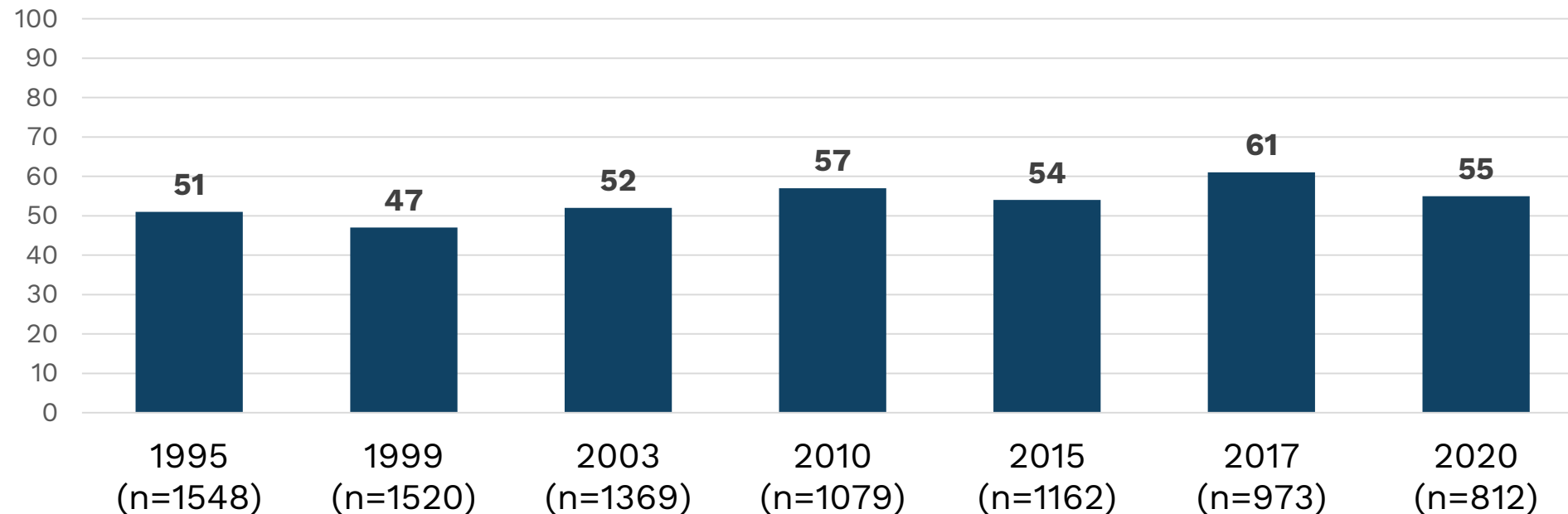
% vastanneista pitää ilmapiiriä yhteistyöhakuisena. (vastausvaihtoehdot 4+5 asteikolla 1-5).
Vuoden 2020 %-osuuden mukainen suuruusjärjestys.

Ilmapiiri luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä on yleisellä tasolla pysynyt suhteellisen vakaana 25 vuoden aikana

% vastanneista arvioi ilmapiirin yhteistyöhakuiseksi v. 1995, 1999, 2003, 2010, 2015, 2017 ja 2020.

Lähde: Kuntaliiton ja Åbo Akademin päättäjätutkimukset 1995-2020

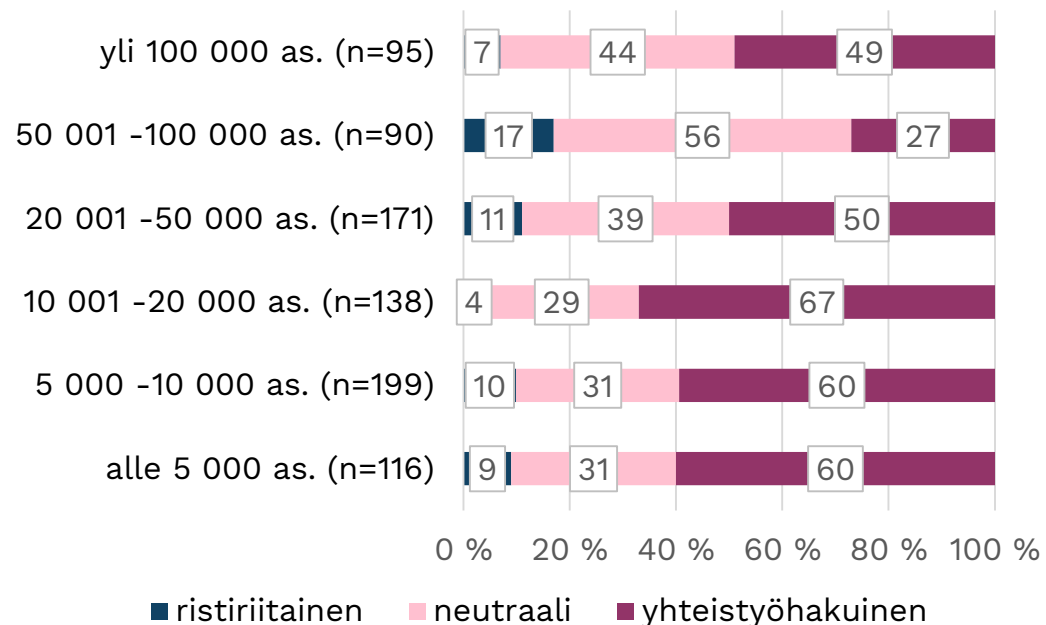
Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kuntien väliset erot ilmapiiriarvioissa ovat merkittäviä varsinkin poliittista toimintaa kuvaavien kysymysten osalta

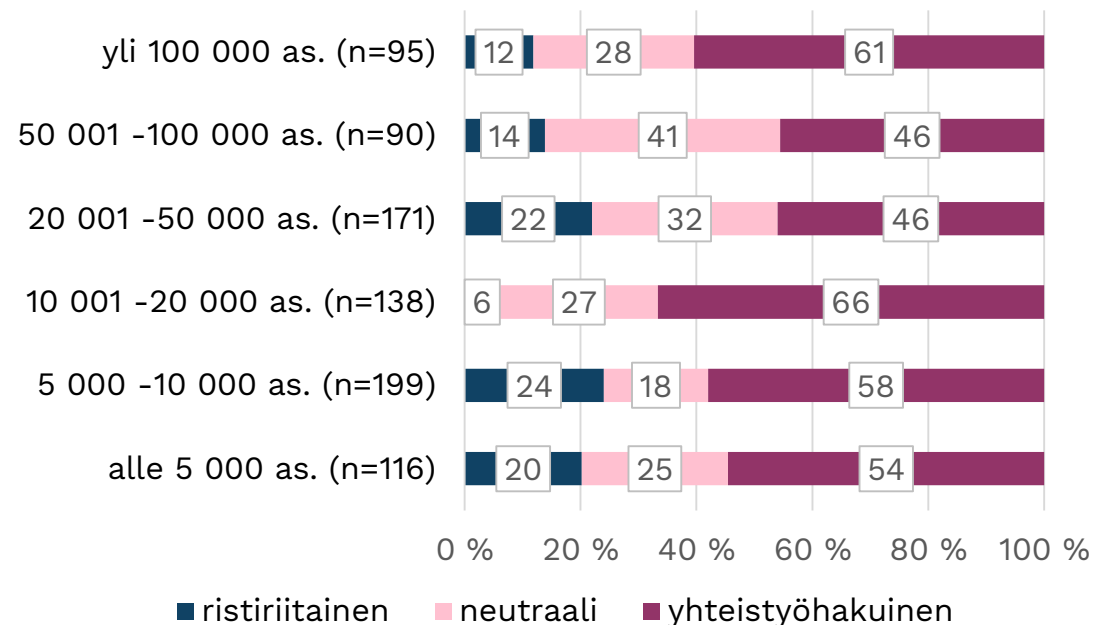
	% vastanneista pitää ilmapiiriä yhteistyöhakuisena (vastausvaihtoehdot 4+5 asteikolla 1-5)		
	Keskiarvo kaikki tutkimuskunnat (n=42)	Matalin kuntakohtainen %-osuus	Korkein kuntakohtainen %-osuus
Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä	55	5	100
Kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välillä	54	23	89
Puolueryhmien sisällä	53	10	82
Kunnan viranhaltijoiden ja henkilöstön välillä	51	26	86
Puolueryhmien välillä	43	0	93

Kuntapäätäjätutkimus 2020: Kuntapäätäjien ilmapiiriarviot kuntakokoluokittain tarkasteltuna (1/3) (vastausten %-jakaumat)

Kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välillä

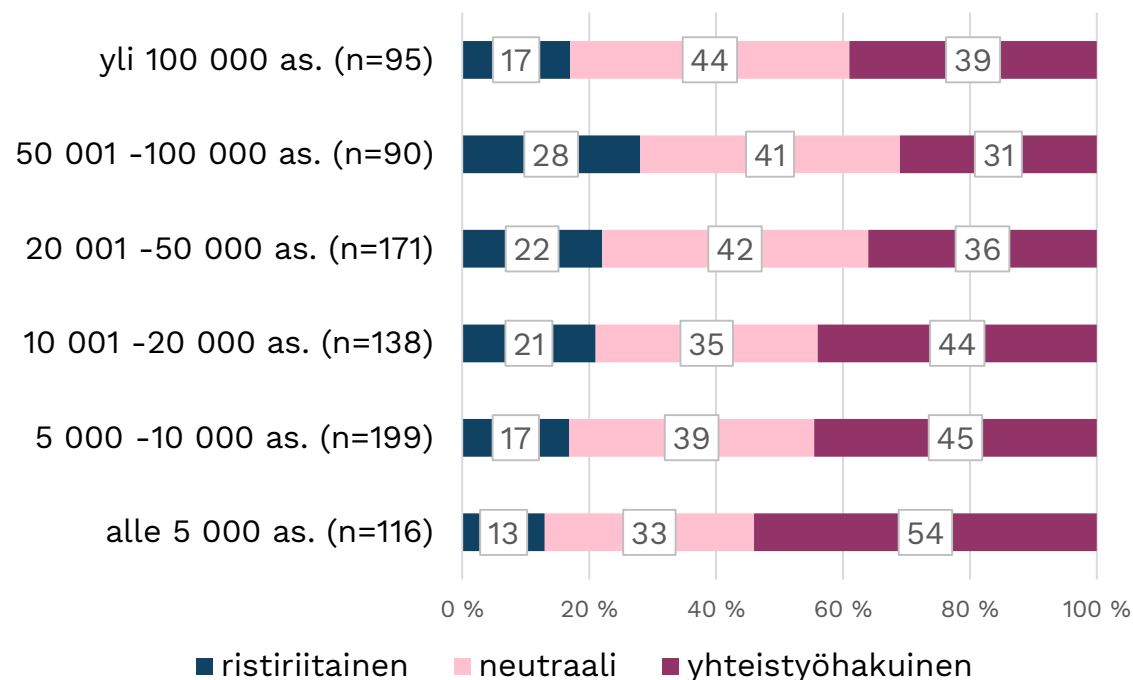

Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä

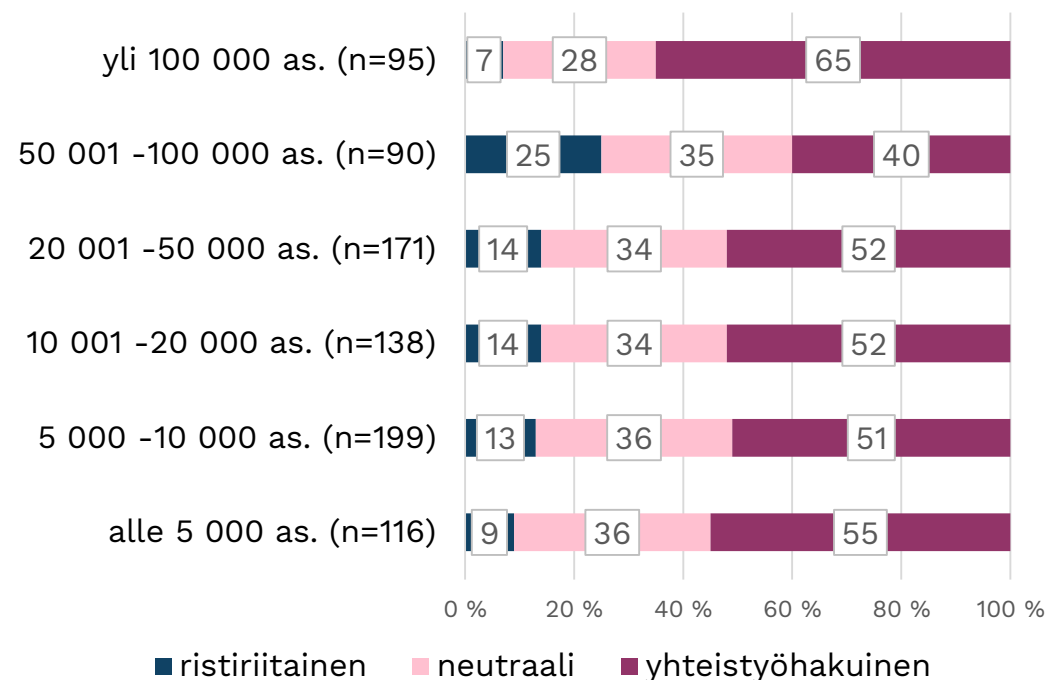

Kuntapäätäjätutkimus 2020: Kuntapäätäjien ilmapiiriarviot kuntakokoluokittain tarkasteltuna (2/3) (vastausten %-jakaumat)

Puolueiden välillä

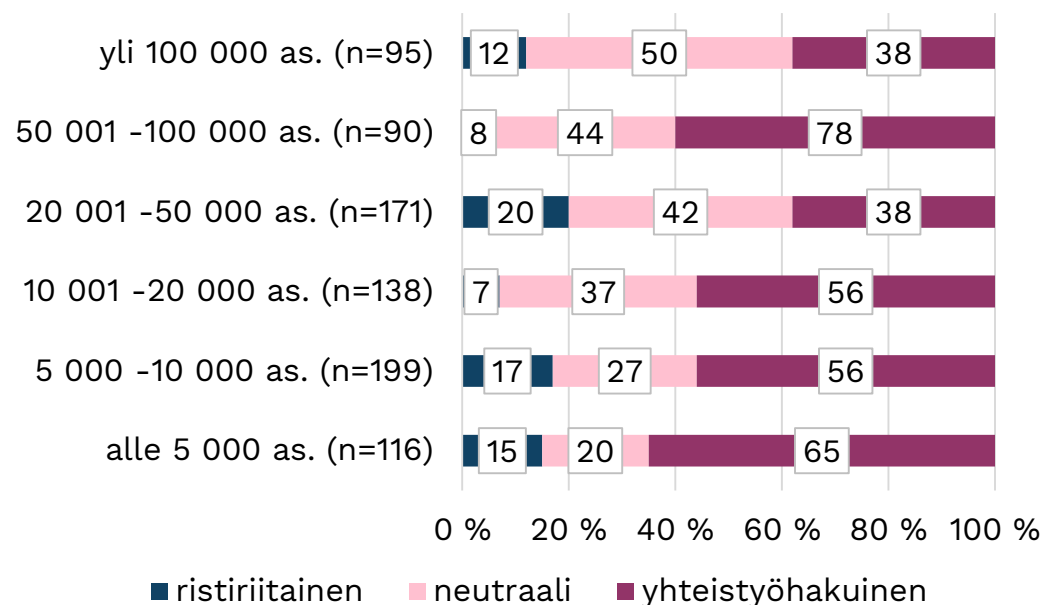

Puolueiden sisällä

Kuntapäätäjätutkimus 2020: Kuntapäätäjien ilmapiiriarviot kuntakokoluokittain tarkasteltuna (3/3) (vastausten %-jakaumat)

Kunnan viranhaltijajohdon ja henkilöstön välillä

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Ilmapiiriarviot henkilöominaisuuksien mukaan

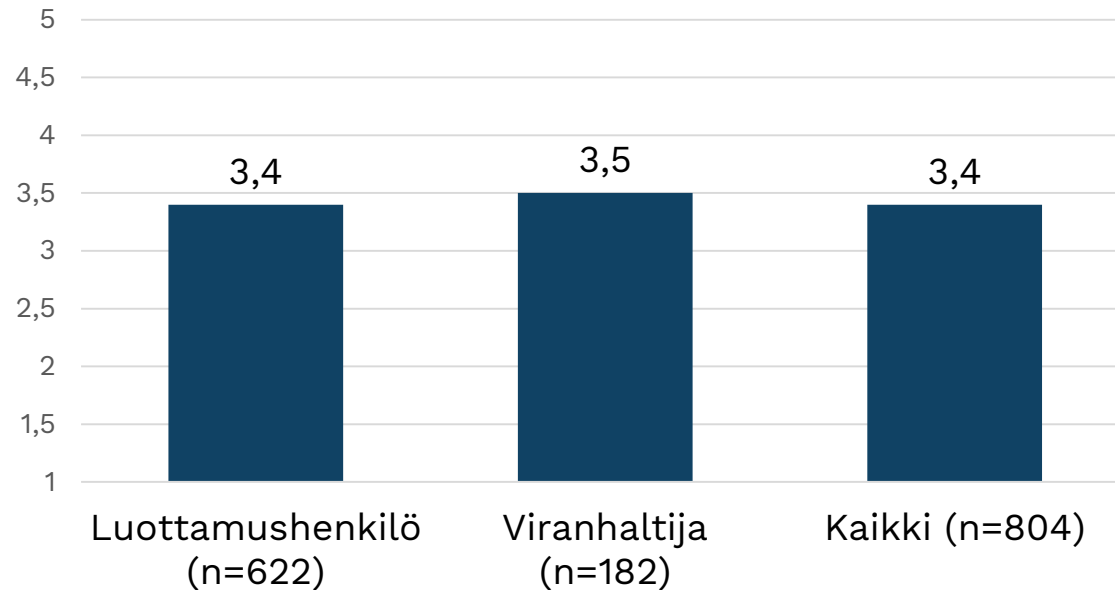
Lisätietoja: www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus2020

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

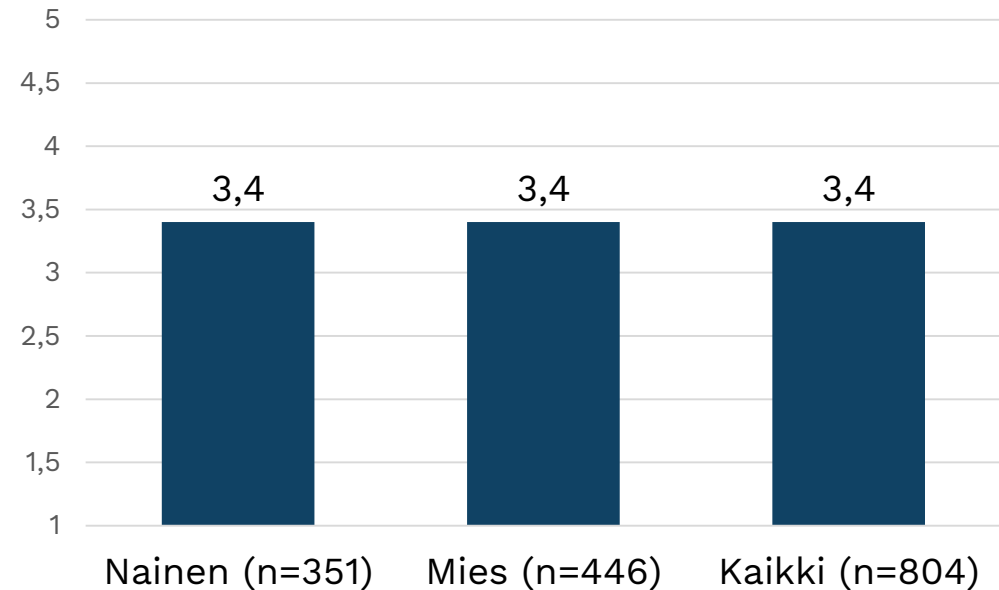
Kuntapäättäjien ilmapiiriarviot* vastaajan roolin ja sukupuolen mukaan tarkasteltuna.

*Viidestä kysymyksestä muodostetun ilmapiiri-indeksin keskiarvot asteikolla 1-5; mitä suurempi arvo, sitä positiivisempi arvio.

Vastaajan roolin mukaan (luottamushenkilö/viranhaltija)

Vastaajan sukupuolen mukaan

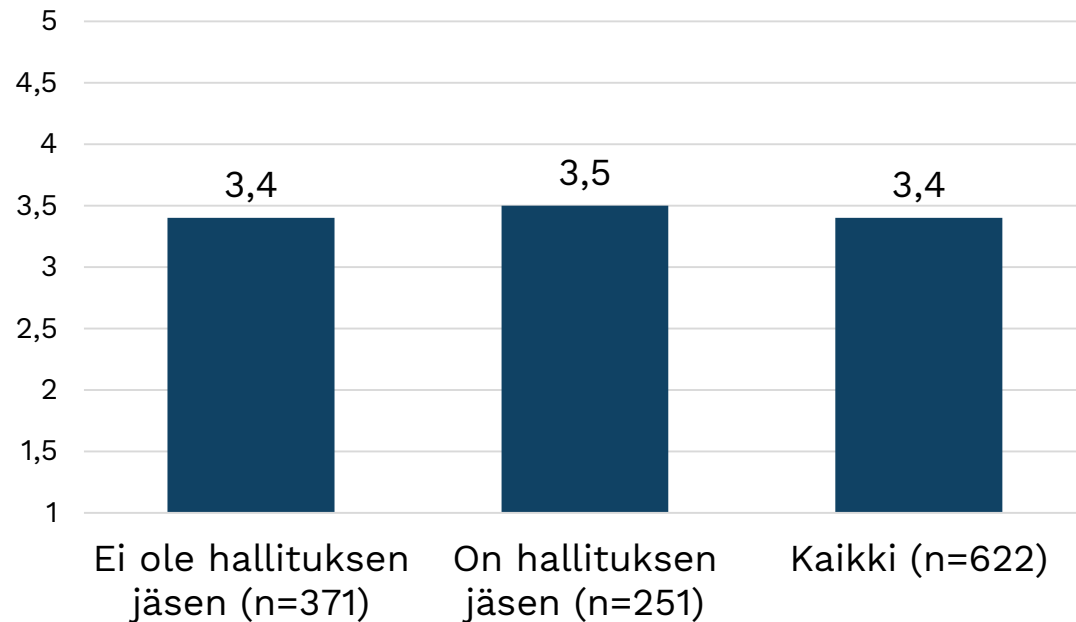

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

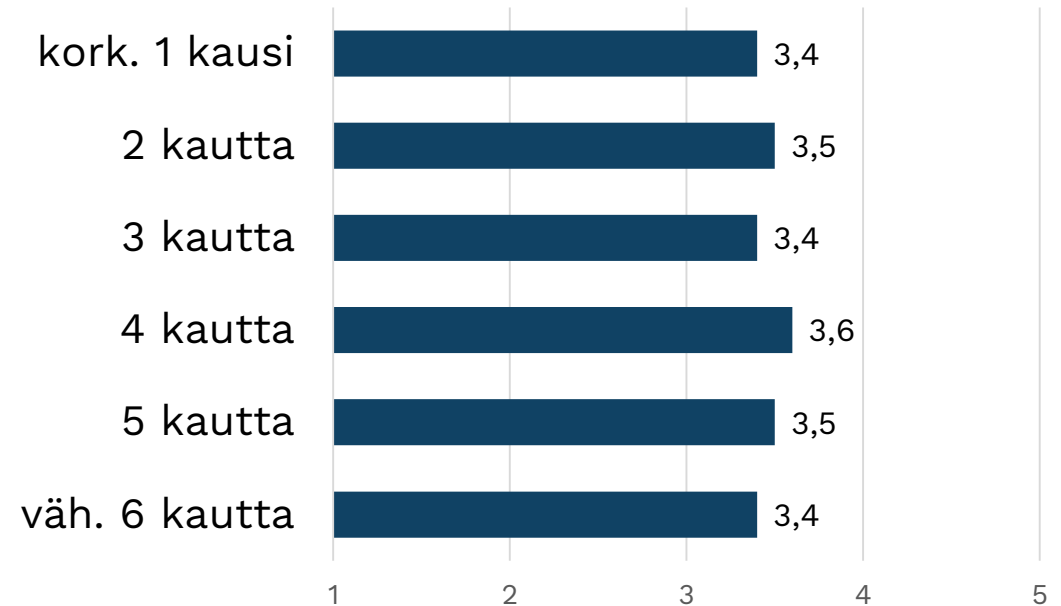
Kuntapäättäjien ilmapiiriarviot* luottamushenkilökokemuksen mukaan tarkasteltuna.

*Viidestä kysymyksestä muodostetun ilmapiiri-indeksin keskiarvot asteikolla 1-5; mitä suurempi arvo, sitä positiivisempi arvio.

Hallitusjäsenyyden mukaan

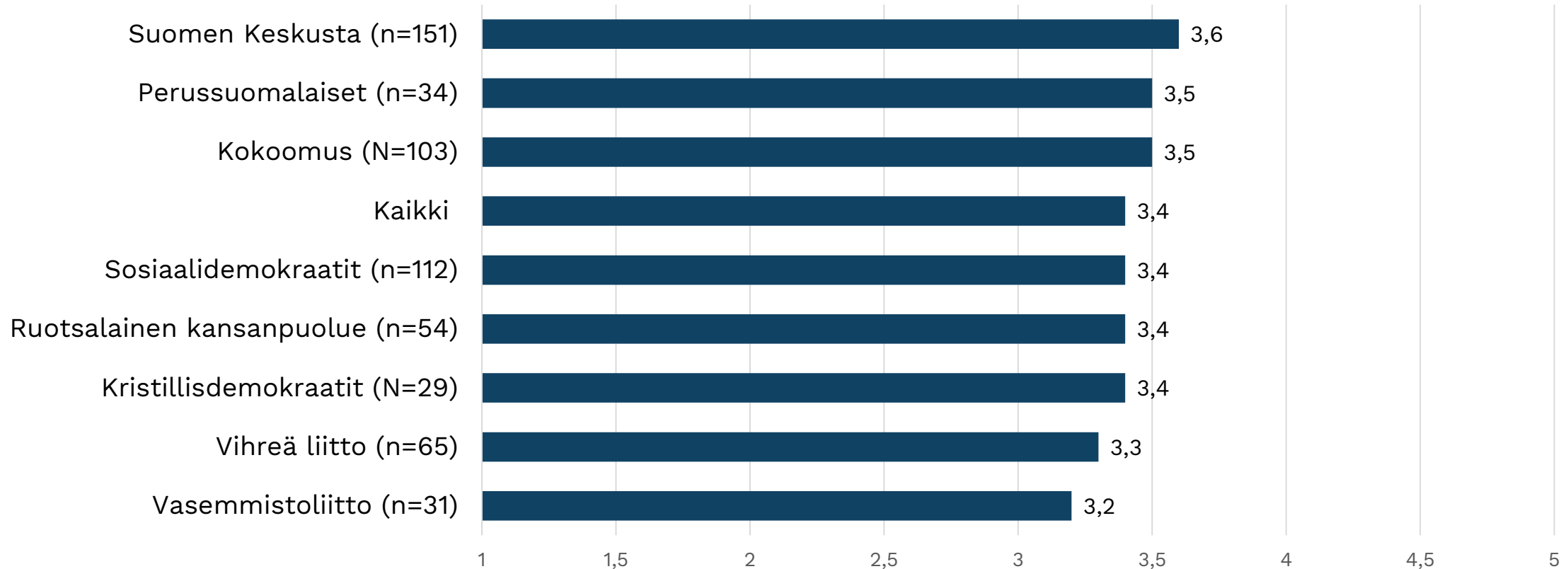
Valtuustokausien lukumäärän mukaan

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kuntapäättäjien ilmapiiriarviot* puoluetustan mukaan tarkasteltuna.

*Viidestä kysymyksestä muodostetun ilmapiiri-indeksin keskiarvot asteikolla 1-5; mitä suurempi arvo, sitä positiivisempi arvio.

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

**Ilmapiiriarvioit ja
kunnan toimintatapoja kuvaavat
kysymykset**

Lisätietoja: www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus2020

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Päätäjien arviot ilmapiiristä korreloivat heidän kokemuksiinsa valmistelun ja päätöksenteon avoimuudesta.

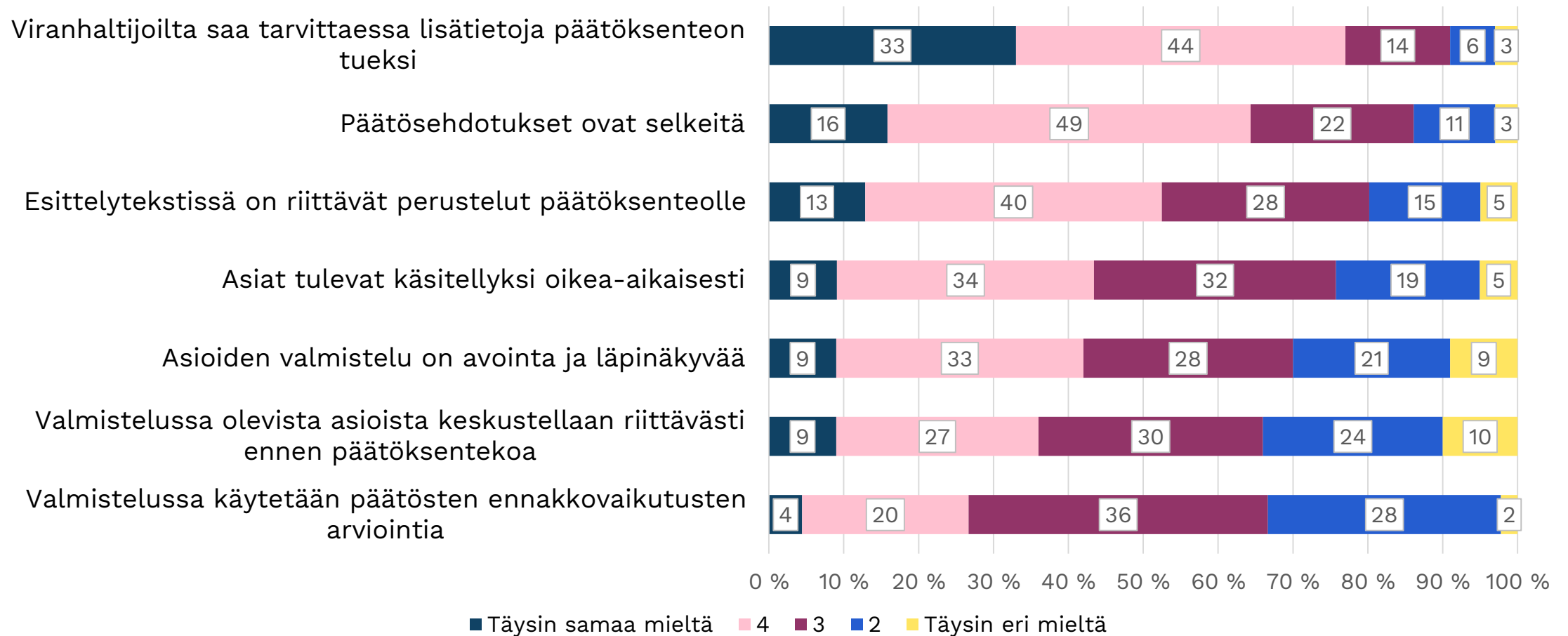
(Ilmapiiri-indeksin ja valmisteluprosessin väliset yhteydet. (Korrelaatiot, Pearson's r, n=801)

	Ilmapiiri-indeksi 2020
Asioiden valmistelu on avointa ja läpinäkyvää	,530**
Asiat tulevat käsitellyksi oikea-aikaisesti	,515**
Esittelytekstissä on riittävät perustelut päätöksenteolle	,468**
Päätösehdotukset ovat selkeitä	,461**
Viranhaltijoilta saa tarvittaessa lisätietoja päätöksenteon tueksi	,498**
Valmistelussa käytetään päätösten ennakkovaikutusten arviointia	,408**
Valmistelussa olevista asioista keskustellaan riittävästi ennen päätöksentekoa	,493**

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Vastausjakaumat kysymyspatteristosta

”Mitä mieltä olet seuraavista, päätösten valmisteluun liittyvistä seikoista omassa kunnassasi?” (%)

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

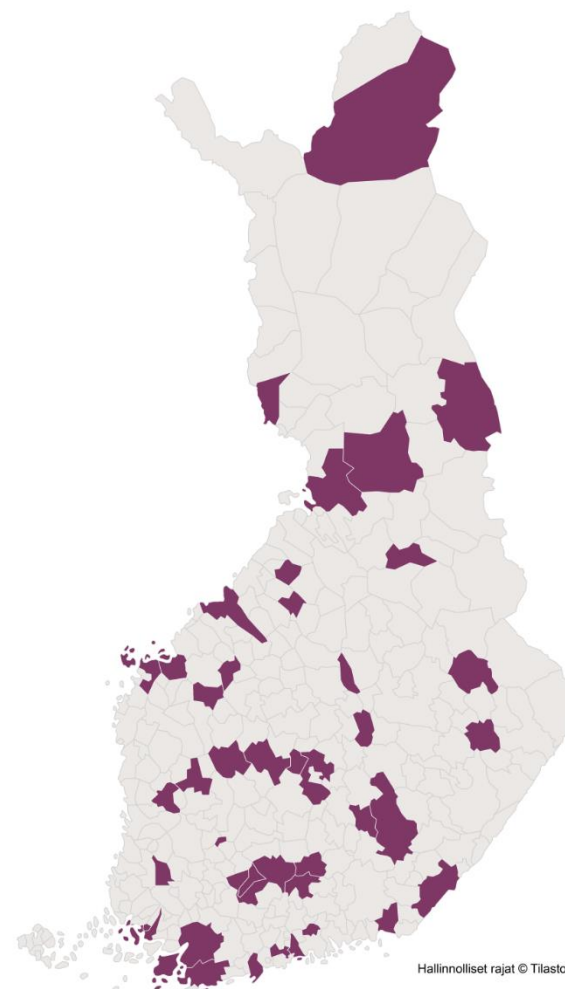
Ilmapiirin ja kysymyspatteriston ”Miten hyvin arvioit seuraavien asioiden edesauttavan toimintaasi kunnallisena luottamushenkilönä?” sisältämien asioiden väliset yhteydet.

(Ilmapiiri-indeksi, korrelaatiokertoimet, Pearson's r)

• Tiedonsaanti viranhaltijoilta	,407**
• Tiedonkulku kunnan organisaation sisällä	,356**
• Osallistumismahdollisuudet valmisteluvaiheessa	,344**
• Valtuustoryhmän tuki	,282**
• Luottamushenkilökoulutus	,253**
• Kunnan tarjoamat tilat ja välineet	,205**
• Mahdollisuus hoitaa luottamustehtäviä osa- tai kokopäiväisesti	,197**
• Kuntalaisten tuki	,170**
• Perhe-elämän ja luottamustehtävien yhteensovittaminen	,166**
• Oma kokemus	,077
• Työnantajan suhtautuminen luottamustehtävien hoitoon	,046
• Oma koulutus/tietopohja	,000

Kuntapäätäjätutkimuksen 2020 tutkimuskunnat (yht. 42)

- Hirvensalmi
- Asikkala
- Askola
- Hamina
- Hattula
- Hollola
- Hämeenlinna
- Inari
- Juuka
- Jyväskylä
- Kankaanpää
- Keitele
- Kemiönsaari
- Keuruu
- Kirkkonummi
- Kokkola
- Kuusamo
- Lappajärvi
- Lappeenranta
- Lapua
- Liperi
- Mikkeli
- Mustasaari
- Nivala
- Oulainen
- Oulu
- Paltamo
- Parkano
- Petäjävesi
- Pirkkala
- Pudasjärvi
- Raasepori
- Raisio
- Rautalampi
- Salo
- Sipoo
- Säskylä
- Tornio
- Turku
- Vantaa
- Virrat
- Vöyri

Hallinnolliset rajat © Tilastokeskus 2020

ERILAISTUVA KUNTASUOMI 2025

Kuntaliiton tutkimusohjelma 2020–2025